

Algebran lausekkeet. Laskutehtävät

Potenssien laskusäännöt ja juurenotto

Seuraavat yhtälöt ovat voimassa:

$$a^{m+n} = a^m \cdot a^n, \quad a^{m-n} = \frac{a^m}{a^n}, \quad a^{m \cdot n} = (a^m)^n, \quad a^{-n} = \frac{1}{a^n},$$
$$a^{\frac{m}{n}} = \sqrt[n]{a^m}, \quad a^0 = 1, \quad a^{-1} = \frac{1}{a}, \quad a^1 = a, \quad a^{\frac{1}{n}} = \sqrt[n]{a}, \quad a^{\frac{1}{2}} = \sqrt{a}.$$

Juurenotossa on erityisesti huomattava, että $\sqrt{a^2} = |a|$.

Binomin neliö ja kuutio

Seuraavat yhtälöt ovat voimassa:

$$(a+b)^2 = a^2 + 2ab + b^2,$$
$$(a-b)^2 = a^2 - 2ab + b^2,$$
$$(a+b)^3 = a^3 + 3a^2b + 3ab^2 + b^3,$$
$$(a-b)^3 = a^3 - 3a^2b + 3ab^2 - b^3.$$

Tekijöihin jakaminen

Seuraavat yhtälöt ovat voimassa:

$$a^2 - b^2 = (a-b)(a+b),$$
$$a^3 - b^3 = (a-b)(a^2 + ab + b^2),$$
$$a^3 + b^3 = (a+b)(a^2 - ab + b^2).$$

Tehtävät

Algebran lausekkeet

1. Lauseke $\sqrt{a^2}$ on sama kuin

A) 0;   B) a ;   C) $-a$;   D) $\pm a$;   E) $|a|$.

2. Lauseke $\frac{4x+1}{16x^2-1}$, kun $x \neq \frac{1}{4}$ ja $x \neq -\frac{1}{4}$, on sama kuin

A) $\frac{1}{4x}$;   B) $\frac{1}{4x+1}$;   C) $\frac{1}{4x-1}$;   D) $\frac{1}{2x}$;   E) $\frac{1}{2x+1}$.

3. Jos $a, b \in \mathbb{R}$ ja $a^2 \neq b^2$, lauseke $\frac{a^3 - b^3}{a^2 - b^2}$ on yhtä suuri kuin

A) $a-b$;   B) $\frac{a^2 + b^2}{a+b}$;   C) $\frac{a^2 + ab + b^2}{a-b}$;   D) $\frac{a^2 - ab + b^2}{a+b}$;   E) $\frac{a^2 + ab + b^2}{a+b}$.

4. Jos $a \neq 0$ ja $a \neq -1$, lauseke $\left(1 + \frac{2}{a} + \frac{1}{a^2}\right) \frac{1}{(a+1)^2}$ on sama kuin

A) $\frac{1}{a^3}$;   B) $\frac{1}{a^2}$;   C) $\frac{1}{a}$;   D) 1;   E) a .

5. Jos $a = -0,01$, lausekkeen $\frac{a^2 - 2a + 1}{a - 3} \cdot \left(\frac{(a + 2)^2 - a^2}{4a^2 - 4} - \frac{3}{a^2 - a} \right)$ arvo on
- A) -99 ;   B) 100 ;   C) 101 ;   D) $0,99$;   E) $1,01$.
6. Lauseke $\frac{16x - x^2}{x^2 - 4} + \frac{3 + 2x}{2 - x} - \frac{3 - 2x}{x + 2}$, ($x \neq \pm 2$) on yhtä suuri kuin lauseke
- A) $\frac{1}{x + 2}$;   B) $\frac{1}{x - 2}$;   C) 1 ;   D) $\frac{-2x^2 + 31x + 2}{x^2 - 4}$;   E) 0 .
7. Lauseke $\frac{a^2 - 9}{ab + 3b - a - 3}$, ($a \neq -3$, $b \neq 1$) on sama kuin lauseke
- A) $\frac{1}{b - 1}$;   B) $\frac{a - 3}{a - 1}$;   C) $\frac{a + 3}{b - 1}$;   D) $\frac{a + 3}{b + 1}$;   E) 1 .
8. Jos $-\pi < x < -1$, lauseke $\frac{\sqrt{x(x + 8) + 16} - 4}{\sqrt{x^2}}$ on sama kuin lauseke
- A) $-\frac{x + 8}{x}$;   B) $\frac{x + 8}{x}$;   C) -1 ;   D) 1 ;   E) $\frac{x - 8}{x}$.
9. Murtoluku $\frac{a^{2n+1} - a^{2n-1}}{a^{n-1} + a^n}$, ($a \neq 0, -1$) on yhtä suuri kuin
- A) $a - 1$;   B) $a(a - 1)$;   C) $a^n(a - 1)$;   D) $\frac{a - 1}{a + 1}$;   E) $a^n \frac{a - 1}{a + 1}$.
10. Jos $a \neq \frac{1}{2}$, niin $\frac{a + 3}{2a - 1} - \frac{a^2 - 5}{4a^2 - 4a + 1} - \frac{2a^3 + 5a^2 - a - 1}{8a^3 - 12a^2 + 6a - 1}$ on
- A) 1 ;   B) 0 ;   C) $\frac{2a + 1}{(2a - 1)^2}$;   D) $\frac{4a + 1}{(2a - 1)^3}$;   E) $\frac{1}{2a - 1}$.
11. Kun $x = 6$ ja $y = 30$, lausekkeen $\left(\frac{x^2 + y^2}{xy} - 2 \right) : \left(\frac{x^2 + y^2}{xy} + 2 \right)$ arvo on
- A) 1 ;   B) $\frac{9}{4}$;   C) $-\frac{9}{4}$;   D) $\frac{4}{9}$;   E) 0 .
12. Jos $a \neq 0$, $b \neq 0$ ja $|a| \neq |b|$, lauseke $\frac{\frac{1}{a} - \frac{1}{b}}{\frac{1}{a^3} + \frac{1}{b^3}} : \frac{a^2 b^2}{(a + b)^2 - 3ab} \cdot \frac{ab}{a^2 - b^2}$ on sama kuin
- A) $-\frac{ab}{a + b}$;   B) $\frac{ab}{a + b}$;   C) $\frac{ab}{(a + b)^2}$;   D) $\frac{a}{(a + b)^2}$;   E) $-\frac{ab}{(a + b)^2}$.
13. Jos $a + b = 1$, $a \neq 1$ ja $b \neq 1$, niin $\frac{a}{b^3 - 1} - \frac{b}{a^3 - 1}$ on
- A) 1 ;   B) 0 ;   C) a ;   D) b ;   E) $\frac{2(b - a)}{a^2 b^2 + 3}$.

14. Jos $xyz = 1$, niin summa $\frac{1}{1+x+xy} + \frac{1}{1+y+yz} + \frac{1}{1+z+zx}$ on
 A) 0;   B) 1;   C) 2;   D) 3;   E) 4.
15. Jos $a > b > 0$, lauseke $\sqrt{\frac{a+b-2\sqrt{ab}}{a-b}} \cdot \sqrt{\frac{\sqrt{a}+\sqrt{b}}{\sqrt{a}-\sqrt{b}}}$ on sama kuin
 A) 1;   B) 0;   C) $\sqrt{a-b}$;   D) $\sqrt{\sqrt{a}-\sqrt{b}}$;   E) $\sqrt{a}-\sqrt{b}$.
16. Jos $a, b > 0$, $a \neq b$, lauseke $\left(1 + \left(\frac{1}{2}\left(\frac{b}{a}\right)^{-\frac{1}{2}} - \frac{1}{2}\left(\frac{a}{b}\right)^{-\frac{1}{2}}\right)^{-2}\right)^{\frac{1}{2}}$ on
 A) $\frac{a+b}{a-b}$;   B) $\frac{a-b}{a+b}$;   C) $\frac{b-a}{a+b}$;   D) $\frac{a+b}{b-a}$;   E) $\left|\frac{a+b}{a-b}\right|$.
17. Summa $\frac{1}{x^2-x} + \frac{2}{1-x^2} + \frac{1}{x^2+x}$ on
 A) 1;   B) $\frac{1}{x}$;   C) $\frac{1}{1-x}$;   D) $\frac{1}{1+x}$;   E) 0.
18. Jos $|y| \neq 1$ ja $|a| \neq 1$, lauseke $\frac{(ay+1)^2 - (y+a)^2}{(1-y^2)(1-a^2)}$ on
 A) 0;   B) -1;   C) 1;   D) 2;   E) -2.
19. Jos $a \neq b$, $b \neq c$ ja $c \neq a$, lauseke $\frac{(a-1)^2}{(a-b)(a-c)} + \frac{(b-1)^2}{(b-a)(b-c)} + \frac{(c-1)^2}{(c-a)(c-b)}$ on yhtä suuri kuin
 A) 1;   B) $\frac{1}{(a-b)(b-c)(c-a)}$;   C) $\frac{a+b+c}{(a-b)(b-c)(c-a)}$;
 D) $-\frac{1}{(a-b)(b-c)(c-a)}$;   E) 0.
20. Jos $a \neq b$, $b \neq -c$ ja $c \neq -a$, lauseke $\frac{a-b}{a+b} + \frac{b-c}{b+c} + \frac{c-a}{c+a} + \frac{(a-b)(b-c)(c-a)}{(a+b)(b+c)(c+a)}$ on
 A) 1;   B) $\frac{1}{(a+b)(b+c)(c+a)}$;   C) $\frac{1}{a+b} + \frac{1}{b+c} + \frac{1}{c+a}$;   D) 0;   E) -1.
21. Jos $a \neq -1$, lauseke $\left(6a^2 + 5a - 1 + \frac{a+4}{a+1}\right) : \left(3a - 2 + \frac{3}{a+1}\right)$ on
 A) $a+1$;   B) $2a+3$;   C) $\frac{1}{2a+3}$;   D) 1;   E) 0.

22. Jos $ab \neq 0$ ja $|a| \neq |b|$, lauseke $\left(\frac{(a-b)^2}{ab} + 3\right) \cdot \left(\frac{a}{b} - \frac{b}{a}\right) : \frac{a^3 - b^3}{ab}$ on

- A) $\frac{a+b}{ab}$;   B) $\frac{ab}{a+b}$;   C) $-\frac{ab}{a+b}$;   D) $-\frac{a+b}{ab}$;   E) 0.

23. Jos $|a| \neq |b|$, lauseke $\left(\frac{a+b}{a-b} + \frac{a-b}{a+b}\right)^2 - \left(\frac{a+b}{a-b} - \frac{a-b}{a+b}\right)^2$ on

- A) 1;   B) 2;   C) 3;   D) 4;   E) 5.

24. Jos $a \neq 0$, $a \neq -1$, $b \neq 0$, $a \neq b$ ja $ab \neq 1$, lauseke

$$\left(\frac{\frac{a}{a-b} + \frac{b}{a}}{a - \left(a - \frac{b}{a+1}\right)} : \frac{\frac{a}{b} + \frac{a(1+b^2-b^3)}{b(ab-1)}}{1 - \frac{1}{1-ab}}\right) : \frac{a+1}{a-b}$$

on yhtä suuri kuin

- A) -2;   B) -1;   C) 0;   D) 1;   E) 2.

25. Jos $ay = bx$, lausekkeen $\frac{x^2}{x^2+y^2} + \frac{b^2}{a^2+b^2}$ arvo on

- A) -2;   B) -1;   C) 0;   D) 1;   E) 2.

26. Jos $a \neq 0$ ja $a \neq \pm 1$, lauseke $\left(\frac{1}{a-1} - \frac{a^3+1}{a^4-a}\right) : \frac{a+1}{a-a^3} + 1$ on

- A) 0;   B) 1;   C) $\frac{1}{a^2+a+1}$;   D) $-\frac{1}{a^2+a+1}$;   E) $\frac{2}{a^2+a+1}$.

27. Jos a on reaaliluku ja $|a| \neq 2$, lauseke $\left(\frac{a+1}{a^2-4} + \frac{1-a^2}{a^3+8}\right) : \frac{1}{(a-1)^2+3}$ on yhtä suuri kuin

- A) $\frac{a-2}{a+2}$;   B) $\frac{a+1}{a-2}$;   C) a ;   D) 1;   E) $\frac{a+1}{(a^3+8)(a^2-2a+4)}$.

28. Jos $x \neq 0$ ja $x \neq y$, lauseke $\frac{x^2y^2 - y^4}{x^4} : \left(\left(\frac{x}{y-x}\right)^{-2} - \frac{(x+y)^2 - 4xy}{x^2 - xy}\right)^2$ on sama kuin

- A) $\frac{x+y}{x-y}$;   B) $\frac{x-y}{x+y}$;   C) $\frac{x-y}{x(x+y)}$;   D) $\frac{x+y}{x(x-y)}$;   E) 0.

29. Jos $a > 0$, $b \geq 0$ ja $a \neq b$, lauseke $\sqrt{ab} - \frac{ab}{a+\sqrt{ab}} : \left(\frac{\sqrt[4]{a} - \sqrt[4]{b}}{a-b} \cdot (\sqrt[4]{a} + \sqrt[4]{b})\right)$ on yhtä suuri kuin

- A) $\sqrt{ab}$;   B) 1;   C) 0;   D) $\sqrt{ab}(1 - \sqrt{b})$;   E) $1 - b$.

30. Jos $x, y > 0$ ja $x \neq y$, lauseke $\left(\frac{x\sqrt{x} - y\sqrt{y}}{\sqrt{x} - \sqrt{y}} + \sqrt{xy}\right) \cdot \left(\frac{\sqrt{x} - \sqrt{y}}{x - y}\right)^2$ on yhtä suuri kuin
- A) $\sqrt{x} - \sqrt{y}$;   B) $x - y$;   C) 1;   D) 0;   E) -1 .

Tehtävät on kääntänyt Mirjana Mirolovic ja kieliasun tarkistanut Juha Ruokolainen.

Kiitämme tehtävien käännös- ja julkaisuluvasta seuraavia:
professori Miodrag Mateljevic ja tohtori Ivan Anic.